

Delavska **Pravica**

Glasiło krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.— ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavska zbornica, Miklošičeva cesta 22. l. nad. Telefon 2265 — Štev. čekovnega računa 14.900

Krščansko socialistični delavski mladini!

Stotisoči so, ki ne vedo, kam bodo položili k počitku svoje do smrti utrujeno telo!

Stotisoči, milijoni, ki zaman iščejo dela in kruha!

Stotisoči, ki jim je življenje ena sama velika bol in trpljenje!

Zakaj in čemu?

Ker je Bog in Njegova zapoved »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe« izrinjena iz človeških src. V njih se je naselil pohlep po bogastvu in dobrinah tega sveta.

Mamon — denar je bog fisočerm.

Človeška sebičnost, materializem v najbolj grobi obliki in osnovah slavi svojo zmago. Kdo so ti stotisoči in milijoni, ki nosijo posledice zla, ki ga seje egoizem - materializem!? Naš delovni rod, naši možje, naše žene, naša mladina. Da, mladina. Ta najbolj čuti posledice tega strašnega gospodarstva, te nove in prosvitljene dobe dvajsetega stoletja. Saj smo vsi le še kot ogromen stroj, ki dela, živi in ustvarja samo na ukaz, sam, spričo peklenškega tempa razmer nima več časa, pa tudi največkrat ne sme, misliti in ustvarjati po svoje.

V teh težkih in temnih dneh sklicuje krščansko socialistična delavska mladina svoj kongres.

Zato, da bo izpovedala svojo vero v Boga;

da bo dobila novih smernic za svoje težko in odgovornosti polno delo;

da se bo napila upanja in lažje borila proti obupu, ki jo tare vsled teže dni;

da bo zbrala svoje raztresene sile in jih usmerila v boj za pravico, resnico in poštenje.

Mladina! Naša je bodočnost!

Polni zanosa, borbenosti in življenja oblikujmo, kar je okrog nas, da tako postavimo zopet

Boga v gospodarsko, javno in zasebno življenje.

10. maj bo dan krščansko socialistične delavske mladine. To bo dan, ko bo izpovedala mladina vero v svoje mlade sile in ideale; dan naše notranje prerojenosti in podvigov za nove napore h gradnji in dograditvi človeka po evangeljskih načelih.

Po začrtani poti naprej

Dolga leta je bilo krščansko delavsko gibanje v Jugoslovanski strokovni zvezi enotno. Toda že dr. J. E. Krek je ob neki priliki napovedal, da bodo prišli ljudje, ki bodo razbijali krščansko delavsko organizacijo. Ta Krekova sumnja se sedaj izpolnjuje. Marsikomu to dejstvo dela težko srce in skrb. Delavstvo, ki sluteno čuti posledice takega razdiralnega dela, se sprašuje, kje je prav za prav tista nujnost, ki je povzročila usoden korak ustanovitve nove krščanske delavske organizacije. Nasprotniki delavstva, ljudje iz gospodarskih krogov, ki imajo korist od čimvečjega razcepljenja delavstva v svojih podjetjih, in voditelji nasprotnih delavskih organizacij, ki komaj čakajo, da se rehabilitirajo v delavskem gibanju na račun cepitve krščanskega delavstva, si manejo roke, češ, še nam bo cvetela pšenica.

Toda, ko je nasprotna miselnost današnjemu krščanskemu delavskemu gibanju ta korak že naredila, ga mi moremo le vzeti na znanje. Zavedali smo se usodnih posledic tako za delavstvo, ki bi ob velikem razcepljenju trpelo tako na skupni udarni moči, gospodarsko za delavske pravice proti kapitalizmu, in idejno proti nasprotnikom krščanske delavskih organizacij, ki so dandanes v delavskem gibanju docela negativni. Čas bi bil, da zraste močan, idejno globoko zasidran krščanski delavski pokret, ki bi tako rekoč iz svojih celic po skupinah ustvarjal novo družbo človeka, družbo na pozitivni krščanski podlagi, katere najvišji cilj bi bil blagodat skupnosti. Današnja človeška družba, ki plove tako rekoč med Scilo in Karibdo in trepeta na eni strani pred grozovitim maščevanjem razžaljenega in duhovno upropačenega delovnega človeka, na drugi strani pa se potaplja moralno in fizično v kapitalistični poplavi, bi bila tako nujno potrebna novih življenjskih sokov iz preprostega in naravno čutečega delovnega ljudstva.

Za to novo življenje je ostalo docela sposobno lahko rečemo edino krščansko organizirano delavstvo. Naša Jugoslovanska strokovna zveza je ostala taka, kot je bila pred dobrih 25 leti ob ustanovitvi, ali pa celotno krščansko delavsko gibanje preko vseh 40 let svojega obstoja. Osnova našega udejstvovanja so še vedno načela pokojnega dr. Kreka in pa papeška okrožnica Rerum novarum, ki je bila prav za prav početak vsega kršč. delavskega gibanja ne le pri nas, ampak tudi drugje, in ki jo je pred časom izpopolnila okrožnica Quadragesimo anno, ki je še jasneje začrtala smer našega delavskega udejstvovanja. Krščanski delavec je dosežaj in bo tudi vnaprej črpal svoje notranje sile v najglobljih vrednotah krščanstva.

Od postanka novega delavskega in nameščenskega gibanja v naših katoliških vrstah pa do danes smo mi napravili vse, kar je bilo potrebno, da se ne zaseje razdor v katoliške delojemalske vrste. Toda razgovori, ki so se prejšnji teden vršili med prizadetimi, so dokazali, da na nasprotni strani ni prave dobre volje za sporazum. Do čim smo mi na znani celjski dogovor pristali in ga tudi izvedli, je nasprotna stran ta dogovor preklicala, ni pa postavila nobene druge, v tem slučaju nujno potrebne osnove, na kateri naj bi se razgovori vršili in uspešno dokončali. Tozadevnega razgovora sta se udeležila za Jug. strok. zvezo njen predsednik tov. Srečko Žumer in podpredsednik tov. Jože Gostinčar. Nasprotno stran sta pri teh razgovorih zastopala za nameščence gosp. Franc Kremžar iz Ljubljane, za delavce pa gosp. J. Godina iz Grobelj.

Kakor nam je žal, da vkljub naši dobri volji in pripravljenosti ni prišlo do enotne krščanske delojemalske organizacije, vendarle nas ta korak ne bo prav nič oviral v nadaljnjem našem delu za pravično ureditev človeške družbe. Kakor se bomo nadalje dosledno borili proti kapitalizmu in brezverskemu socializmu, prav tako bomo zastavili vsi svoje moči tudi proti razdiralcem enotnega kršč. delavskega gibanja. Le na ta način bomo dosledno izvrševali Krekovo oporoko.

Kovinarji

Kamnik. Strok. skupina kovinarjev v Kamniku sklicuje v nedeljo, 3. maja t. l., članski sestanek v prostorih restavracije Rode ob pol 10 dop. Na sestanku bo govoril tov. Rozman iz Ljubljane. Vsi tovariši in tovarišice naj se tega sestanka nujno udeležijo. Na sestanku povabite tudi vse neorganizirane delavce. — Odbor.

Zanimiva okrožnica

Prijatelj z dežele nam je poslal sledečo okrožnico, ki jo je sprejel po pošti pred kakimi desetimi dnevi. Prejemnik te okrožnice se je, kakor sam pravi, nedavno udeležil gospodarsko-političnega tečaja Jugoslovanske radikalne zajednice v Ljubljani. Okrožnica je zanimiva v toliko, ker jasno pokaže, kdo je za Združenimi in kdo skuša razbijati Jugoslovansko strokovno zvezo. Vsi očitki proti Jugoslovanski strokovni zvezi, da je premalo katoliška, da simpatizira z marksizmom ali pa da ima v svojih vrstah celo komuniste, so le zlobno podtaknjen maneuver, ki naj pomaga rahliti zaupanje krščanskega delavstva v 40 let staro organizacijo in pripravljati teren za čisto strankarsko delavsko organizacijo.

Okrožnica, ki ne nosi nobenega datuma, se glasi:

»Dragi tovariši! Nedavno smo se na gospodarsko političnem tečaju v Ljubljani spoznali in že porabljava priložnost, da Te informirava o nekaterih stvareh in Te prosiva za pomoč. Po navodilih papeža Pija XI. smo začeli tudi v Sloveniji ustanavljati odločno katoliške strokovne in stanovske delavske in nameščenske organizacije. Najprej se je ustanovilo »Društvo združenih zasebnih in trgovskih nameščencev Slovenije«, ki izdaja mesečno glasilo »Bodočnost«. V tem društvu so organizirani katoliški zasebni in trgovski nameščenci (trg. pomočniki in pomočnice, organisti, poslovodje, knji-

govodje, občinski uradniki, sploh vsi uradniki in uradnice po vseh zasebnih podjetjih, n. pr. v industriji, pri odvetnikih, v župnišču, v posojilnicah, zadrugah, konzumih itd.). Gotovo je v Vašem kraju kaj takih oseb. Lepo Te prosiva, da nam na priloženi dopisnici pošlješ imena vseh teh oseb, jim pokažeš »Bodočnost«, ki Ti jo bomo pošiljali. Vsem tem bomo pošiljali »Bodočnost«, da jih tako navdušimo in pridobimo za našo katoliško socialno akcijo. — Druga katoliška strokovna organizacija, na katero prosiva, da nekoliko misliš in se zanjo nekoliko pozanimas, je »Zveza združenih delavcev«, ki ima svoj sedež v Ljubljani, Tyrševa c. 22. Sporoči nam ob priliki, ali je pri Vas kaj delavstva, ki bi ga bilo treba organizirati v katoliško strokovno organizacijo. Ne pustimo, da nam socialisti in komunisti zavzamejo vse delavske postojanke. Ta zveza še nima lastnega glasila. Pač pa pripravljamo za vse delavstvo katoliški delavski tednik »Delavsko Fronto«, ki izhaja v Mariboru in jo izdaja Cirilova tiskarna. Pričakujeva, da nam boš pomagal in nam čimprej odgovoril. Kadar si v potrebi za to ali ono, smo Ti radevolje na razpolago. Bog živi! — Smersu Rudolf, l. r. Pernišek Franc, l. r.»

Rajnik dr. Janez Ev. Krek je stal na stališču, da kršč. delavsko gibanje ne sme biti podrejeno nobenemu listu, organizaciji ali pa stranki, pač pa svobodno, ker ima že samo po sebi dan namen.

Opekarsko delavstvo se prebujaja

Viš-Brd, 26. aprila 1936.

Kakor smo že v zadnji številki »Delavske Pravice« naznačili, se je končno tudi opekarsko delavstvo zbudilo iz spanja in začelo akcijo za enotno strokovno organizacijo, ki naj štiti njihove življenjske interese. V nedeljo, 26. aprila 1936, se je vršil prvi večji sestanek tega delavstva, katerega se je udeležilo okoli 120 delavcev in delavk tukajšnjih opekarn, ki so že vsi pristopili k strokovni organizaciji. Na tem sestanku nam je tajnik Jugoslovanske strokovne zveze obrazložil pomen in namen strokovne organizacije za delavstvo. Da je delavstvo danes v tako mizernem položaju je precej krivo tudi samo, ker ni iskalo rešitve v skupnosti in ker se ni brigalo za svoje lastne interese. Posameznik ne pomeni ničesar, ker je izročen na milost in nemilost delodajalca. Le v skupnosti ima delavstvo obrambno moč in borbeno silo, s katero morajo računati vsi tisti, ki delavcu ne priznavajo človeka vredno življenje. Na tem sestanku je bil položen temeljni kamen močne in enotne organizacije opekarskega delavstva pod okriljem Jugoslov. strokovne zveze. Narejen je bil tudi načrt za delo, ki ga bo podvzela organizacija za zaščito interesov tega delavstva. Opekarsko de-

lavstvo se ni organiziralo iz kakšnih sovražnih namenov do podjetja ali lastnikov podjetij, ker se zaveda, da rabi podjetje, v katerem najde delo in kruh, kakor bi se morali zavedati naši delodajalci, da rabijo nas delavce, ako hočejo, da delo uspeva. Tudi ni namen te akcije delavstva, da bi podjetjem stavili neupravičene zahteve, pač pa bomo zahtevali to, kar nam po vsej pravici pripada. Imamo zakonito in naravno pravico, da se organiziramo v zaščito svojih gospodarskih, kulturnih in socialnih interesov. Kakor vsi drugi stanovni in kakor so tudi delodajalci organizirani v svojih organizacijah, tako je tudi delavstvo, ki je v sedanjem družabnem življenju pritisnjeno k tlom, v prvi vrsti upravičeno, da se organizira. Vemo, da take akcije delavstva delodajalcem niso ljube, ker oni hočejo ohraniti nad delavstvom popoln absolutizem, to se pravi, da hočejo biti nemoteni gospodarji delavstva. Delavci se danes zavedamo, da smo brez organizacije le orodje v rokah delodajalcev, zato je bil skrajni čas, da smo se zdramili. Naša pot je jasna in pelje k zmagi pravice nad krivico, k zmagi dela nad kapitalizmom. Vsi na to pot! Tisti, ki izostane, je proti svoji lastni pravici. Naj živi solidarnost delavstva!

Seja strok. odbora rudarjev in kovinarjev

Spričo težkih razmer, v katerih se nahaja zagorsko delavstvo, se je v nedeljo, 26. t. m., vršila izredna seja strokovnih odborov rudarjev in kovinarjev skupin JSZ v Zagorju. Seje so se udeležile po svojih zastopnikih vse rudarske in kovinarske skupine, včlanjene v JSZ. Centralo je zastopal tajnik Rozman. Seje se je udeležil tudi g. župnik Markež, ki delavstvu na vse načine in kolikor je v njegovih močeh skuša pomagati.

Seja je razpravljala o položaju in sklenila, da je treba organizirati akcijske odbore in sicer najprvo za Zagorje, potem pa za posamezne kraje, da bo v primeru, ako bo treba stopiti v akcijo in braniti življenjske interese delavstva, delavstvo na to tudi pripravljeno. Dovolj je prošenj in brez-

plodnih intervencij, mi hočemo kruha in dela, s samimi obljubami se ne da živeti. To naj si zapomnijo vsi tisti, ki vsaki deputaciji obljubljajo rešitve, katere potem od nikoder ni. Ta položaj je najbolj pripraven za ljudi, ki sejejo prevratne ideje, ker je namreč v obupu delavstvo za take stvari najbolj dovzetno. Prav je, da se brezbožni komunizem pobija kot ideja, vendar pa je potrebno pri tem še kaj drugega, to je kruha. Tega pa danes v 90% rudarji nimajo zadosti.

Seja, ki je trajala nad 3 ure, je končno ugotovila popolno solidarnost naših rudarjev in kovinarjev v boju za svoje najosnovnejše življenjske pravice.

Mimo klevet naprej

Marsikomu ne gre v račun kongres, ki ga pripravljajo kršč. soc. delavska mladina. Gotovi krogi se na vsi moč prizadevajo, da bi že sedaj spravili kongres v slabo luč in omejili silen obseg, ki so ga zaželele priprave za manifestacijo kršč. soc. mladine. Zdi se, kot da se nekateri boje jasne in odločne besede katoliške delavske mladine.

Neki gospod, katerega imena za enkrat še ne moremo objaviti, siri med gorenjskim delavstvom vesti, da je Prezvizišeni nadškof dr. Gregorij Rožman odpovedal svojo udeležbo na kongresu. Ta izmišljotina je, da se milo izrazimo, tako bedasta

in naivna, da je gorenjsko delavstvo sploh ni resno vzelo v obzir. Sporočamo jo le kot primer, da gotovim ljudem, od katerih bi tega sicer najmanj pričakovali, ni nobena laž dovolj nizkotna, da z njo oblatijo kako stvar.

Kršč. soc. delavska mladina bo na ta natolcevanja in obrekovanja najbolje odgovorila s tem, da se bo polnoštevilno udeležila kongresa in si tam začrtala smer svojega udejstvovanja po spoznanjih, ki jih ji narekuje vest in vera v Boga.

Javorniški kovinar.

Veliko protestno zborovanje vsega rudarskega delavstva in ostalega prebivalstva v Zagorju

Zagorje, 27. aprila.

V soboto, 25. aprila t. l., se je ob pol 4 popoldne vršilo veliko protestno zborovanje, ki ga je morala na zahtevo javnosti sklicati krajevna politična organizacija JRZ zaradi nameravanih redukcij in ukinitve nekaterih rudniških obratov v Zagorju. Nevarnost redukcije proti 400 rudarjem, ki so po večini vsi družinski očetje. Zborovanje se je vršilo v osrčju zagorskega revirja. Prihitali so vsi brez razlike prepričanja. Ne pretiravamo, ako trdimo, da se je zbralo na zborovanju nad 4000 ljudi, ki so odločno protestirali napram nameravani ukinitvi rudniških obratov. Z žalostjo namreč moram ugotoviti, da se je zagorsko delavstvo na tem mestu zbralo že četrtri in da so vse prošnje in intervencije do sedaj bile brez uspehov.

Kontingent premoga, ki odpade na zasebne rudnike, je padel od 68 na 60%. Kontingent slovenskim rudnikom se je znižal od 40 skoraj na 20%, pri tem pa se je povznil zasebnim rudnikom v Srbiji od 28 na 37%. Za leto 1936/37 je predvideno, da bodo državne železnice potrebovale 5700 ton premoga več na mesec kot lani. Gotovi krogi pa si močno prizadevajo, da bi se ta višek razdelil na državne in zasebne rudnike izven Slovenije. S tem bi seveda bile znižane dobave in bi zaradi tega pri nas gotovo padla zaposlitev zopet za en dan. Sedaj se dela največ 10 do 13 dni v mesecu. So to razmere, v katerih je izključeno, da bi moglo rudarsko delavstvo še dalje vzdržati.

Na zboru je govorilo sedem govornikov. Vsi so vzklkali samo eno, da je dovolj bede in revščine. Treba je, da se rudarsko delavstvo kot en mož združi in postavi v bran proti temu nezaslišanemu uničevanju slovenskega naroda.

ne gre, da bi na račun drugih kapitalistov, oziroma njihovih interesov, uničeval naš slovenski živelj. Govorniki so statistično dokazali vso revščino in bedo, ki vlada v rudarskih revirjih. Leto za letom se rudarsko delavstvo bori, da bi obdržalo svoj kosček kruha, pa se mu kljub vsem naporom to

ne posreči. Vsa pota delavskih predstavnikov v Belgrad in vse prošnje ne zaležejo nič. Pred leti je bilo v Zagorju zaposlenih 1700 rudarjev, danes jih je še 600 in še od teh jih hoče sedaj TPD reducirati 400. To se pravi, da Zagorja z vsotrgovino in obrtjo ne bo več.

Spričo takih razmer se delavstvo upravičeno razburja in zateka po rešitev v razne ekstreme, ker vidi, da je prepuščeno samo sebi, in da ni človeka, ki bi resno hotel zboljšati položaj rudarskega in sploh vsega delavstva v naši državi.

Na tem zboru pa se ni zbralo samo prizadeto delavstvo, marveč vse ostalo prebivalstvo širne zagorske doline: kmetje in obrtniki. Trgovci in obrtniki so v znak protesta in solidarnosti zaprli vse svoje lokale. Vse prebivalstvo stoji trdno ob strani delavstva, ker se le predobro zaveda, da ako se predvidene redukcije izvršijo, je tudi ono zapisano poginu. Srd in nezadovoljstvo nad takim postopanjem od strani odločilnih faktorjev v Belgradu je ne samo delavstvu, marveč tudi ostalim priklopela do vrhunca. Do sem in ne dalje! Te strašne negotovosti in tega trpljenja mora biti že enkrat konec! Kot poštene državljani hočemo, da imamo tudi pravice in ne samo dolžnosti!

Delavstvo pa se prav dobro zaveda tudi vseh drugih naklepov TPD in bo budno sledilo vsem dogodkom. Zmalo se bo braniti in bo branilo vsake poizkusa znižavanja plač, pa naj si bo tudi samo enega delavca. TPD bi rada popravila neuspeh, ki ga je doživela v dekarogizaciji l. 1934, in skuša sedaj na vse načine, da bi to dosegla. Delavstvo vseh revirjev ve, da pri nas dela že mnogo rudarjev v višjih kategorijah za nižjo plačo. Zato bo morala biti borba vseh rudarjev enotna in odločna.

Vse ostalo delavstvo dravske banovine pa prosimo, da akcijo našega rudarskega delavstva v njegovi upravičeni borbi, ko brani samo svoje življenje, kar najbolj podpre. Bodimo pripravljani na vse. Po tem trpljenju mora končno tudi priti vstajenje. Vse slovensko delavstvo pozivamo k skupnosti in solidarnosti.

Naj zmaga odločna volja in razum!

Tržiške tkalke v borbi zoper 6 strojni sistem dela

Tvrdka Glancman & Gagner že eno leto dalje uvaja nov akordni sistem dela in sicer hoče, da bi delavke delale namesto na 4, na 6 strojih. Sedaj že dela pri dveh izmenah 64 tkalk na 384 strojih. Pri tem so znižali tudi akordne postavke računajoč, da se tkalkam pri tolikih strojih nudi večja storitev in s tem večji zaslužek. Dejansko pa po izjavi tkalk zaslužijo sedaj pri 6 strojih manj, kakor preje na 4 strojih. To znači, da se akordne postavke niso znižale sorazmerno in se pri tem ni upoštevalo, da 6 strojem ni mogoče tako streči kakor 4. Pa ne samo to, tkalke so proti temu sistemu v glavnem iz zdravstvenih ozirov, ker je delo pri 6 strojih prenaporno, zlasti še, ker ti stroji niso vsi v eni vrsti.

Kolikor bolj se je uvajal 6-strojni sistem, toliko bolj je rastle med tkalkami nezadovoljstvo. To nezadovoljstvo je prišlo do izraza v petek, dne 17. aprila 1936, ko je 223 tkalk spontano zapustilo delo. Šle so pred pisarno, kjer so podale izjavo, da se prej ne vrnejo na delo, dokler ne dobe popolnega zagotovila, da se 6-strojni sistem odpravi. Po 3 urni protestni stavki se je s posredovanjem obratnih zaupnikov in zastopnikov Delavske zbornice dosegel sporazum. Delavke so se vrnile zopet na delo z izjavo, da bodo delale le na 4 stroje toliko časa, dokler se zadeva sporazumno ne uredi. Le z velikim trudom obratnih zaupnikov so šle tkalke na delo, ker so hotele imeti takojšnjo rešitev sporne zadeve.

V sredo, 22. aprila 1936, se je vršila tozadevna razprava, kateri so poleg zastopnikov podjetja prisostvovali obratni zaupniki, zastopniki vseh treh organizacij, zastopnik Delavske zbornice in posebne zaupnice, ki so jih določile tkalke kot svoje ekspertke. Razpravo je vodil zastopnik sreskega načelstva. Še predno so pričeli razpravljati o zahtevah tkalk, so zastopniki organizacij zapustili razpravo, ker se je zastopnik podjetja postavil na

znano stališče, da z organizacijami ne sklepa nikakega sporazuma. To znači, da podjetje ne priznava strokovnim organizacijam pravice, da zastopajo organizirano delavstvo. Zaupniki so sami nadaljevali razgovor s podjetjem o predloženih zahtevah tkalk, vendar ni prišlo do nikakega pozitivnega rezultata. Podjetje vztraja na principu 6-strojnega sistema in je predlagalo končno, naj delavstvo v tkalnici pristane na določeno poskusno dobo. Po tej razpravi se je vršil sestanek tkalk, na katerem so poročali zaupniki o rezultatu razprave. Zastopniki organizacij pa so orisali okoliščine 6-strojnega sistema. Prizadete tkalke so soglasno sklenile, da vztrajajo pri svoji zahtevi za odpravo 6-strojnega sistema. Zaupniki so dobili nalogo, da se razgovarjajo s podjetjem le na podlagi zahtev prizadetih tkalk in da pod nobenimi pogoji ne pristanejo na uvedeni 6-strojni sistem.

Vsekakor je ta sistem dela v tkalnici — kar pa ne bo ostalo samo v tkalnici — silno krivičen, tako iz socialnih gmetnih in zdravstvenih ozirov zaposlenega delavstva. Podjetje bo pri tem prihranilo 1/3 tkalk, ki bodo ostale pri tem sistemu odveč. Tako se množi število brezposelnih, ki jih miče na cesto racionalizacija podjetij.

Vprašanje je, ali se bo delavstvo tržiške tkalnice moglo uspešno braniti proti temu krivičnemu sistemu. Ta sistem je vpeljen že v nekaterih večjih tovrstnih tovarnah v naši državi in to zlasti v Dugi resli, Doctor in drug v Mariboru, Mautner v Litiji, na kar se zlasti sklicuje tvrdka Glancman in to iz konkurenčnih ozirov. Torej ni borba zoper tak sistem omejena samo na Tržič, marveč je to borba vsega tekstilnega delavstva. Tržiški tkalci so pri tem sistemu še posebno prizadeti, to pa zato, ker so tam sami stari stroji. Za olajšavo je podjetje oskrbelo nekoliko večje špule od sedanjih, da jih ni treba tolikokrat izmenjati. V drugih tovarnah imajo novejša stroje, ki bolj brezhibno te-

ko in ne zahtevajo tolike pozornosti kot stari izrabljeni stroji. Če bo zmagala krivica, ne preostaja prav ničesar drugega kot to, da se prične proti temu organizirana akcija vsega tekstilnega delavstva v naši državi. Delavstvo ni proti razvoju tehnike, če mu tak razvoj prinaša blagostanje, je pa odločno zoper tak razvoj, ki ga nujno tira v pogubo. Poguba delavstva pa pomeni pogubo države. Prav radi tega smatramo, da bi se naše oblasti morale postaviti na stran šibkejšega, ki mu radi svobodne nelojalne konkurence in neurejenega gospodarstva preti pogin.

Drobne vesti

100 milijonov dinarjev za javna dela je odobrila vlada na zadnji seji iz milijardnega kredita. Gradile se bodo ceste in vodovodi v zetski in varbarski banovini. — Notranji minister in zastopnik pravosodnega ministra sta poročala o krvavih dogodkih v Kerestincu pri Zagrebu. Dosedaj je bilo aretiranih 53 kmetov.

Uredba o »Feniksu« predvideva 3 mesečni moratorij. Zavarovalnici v tem času ne morejo razpolagati s svojimi zavarovalnimi policami niti ne morejo dobiti na nje posojila. V teku 3 mesecev naj bi se predvidoma tudi rešilo, kdo bo prevzel falirano zavarovalnico. Zaenkrat sta dve glavni možnosti: ali prevzame vse skupaj italijanska »Assicurazioni generali« ali pa skupina domačih zavarovalnic z morebitno udeležbo države.

Odložene so eksekucije za kmečke dolgove z vladno uredbo do oktobra 1936.

Izvršni odbor JRZ je sklenil, da se bo vršil državni kongres stranke koncem maja. Do sredine maja se morajo ustanoviti vsi okrajni in banovinski odbori.

Volitve v Franciji so potekle v popolnem miru. Dosedaj je izvoljenih 186 poslancev od 618. Prihodnje nedelje bodo ožje volitve. Pričakuje se, da bodo levičarske stranke nekaj pridobile, zlasti komunisti.

Italijanska ofenziva v Abesiniji je ustavljena. Na severu so sveže abesinske čete vrgle Italijane celo nazaj proti Desiju. Italijani so poročali, da bodo 21. aprila že v Addis Abebi, pa so se uredili. Na južni fronti so bile krvave bitke. Italijani so imeli mnogo mrtvih. Abesinci drže svoje položaje.

Popoln polom je doživela Zveza narodov. Vzrok je v tem, ker jo hoče Anglija uporabiti proti Italiji, Francija pa proti Nemčiji in pri tem druga drugi ostro nasprotujeta. Zveza narodov je dejansko danes že mrtva, životarila pa bo še toliko časa, dokler bodo velesile še mogle pod to firmo maskirano voditi svojo imperialistično politiko.

V Avstriji je nemirno. Zadnje dni je bilo zopet aretiranih večje število socialnih demokratov. — Heimwehr se noče razorožiti. Vodja Starhemberg je izjavil, da bi se to moglo zgoditi samo preko njegovega trupla. — Prvi nabor za novo armado bo junija. — Krščansko socialno krilo režima je ojačeno in upa z armado in legitimisti potisniti Heimwehr v ozadje, ker mu je tudi Mussolini zadnje čase manj naklonjen.

Poljska preživlja težko krizo. Različne skupine se prerivajo v borbi za nadoblast v državi. V zapadnih pokrajinah razvijajo hitlerjevci hudo agitacijo za Nemčijo in to kljub uradnemu prijateljstvu in policiji razganja njihova društva. Nedavno so bile v Lvovu in Krakovu krvave demonstracije brezposelnih, ki se tudi pred nabitimi puškami niso ustavili. Režim ne da ljudstvu, da bi v svobodnih volitvah izpregovorilo.

V Palestini vre. Arabci so se v Jaffi in Jeruzalemu dvignili proti židom. Prišlo je do hudih nemirov. Od angleškega komisarja zahtevajo, da se prepove nadaljnje priseljevanje židov in nakupovanje zemlje po židovskih bankah. Angleži poročajo, da so nemiri plačani iz inozemstva (Italija?, Rusija?, Nemčija?).

Krehova knjižnica

V neki povesti, ki jo b-reš, ti je, recimo, glavna izmed nastopajočih oseb močno všeč. Nobenega dvoma ni, da boš dostikrat nehoti sprejel od nje tudi nazore v življenju. Pisatelj le predobro ve, da na tak način lahko silno vpliva na mišljenje svojih bralcev. Zato je treba pri izbiri knjig velike paznje!

Sam sebi storiš dobro, če se v tem pogledu daš voditi. Krehovi knjižnici, ki skrbi za izdajo samo dobrih in vrh tega cenjenih knjig. Cena vezanim 78 Din, broširanim 48 Din na leto.

V boj za ustavo

Značilnost moderne družbe je, da drvi z nezasišano brzino v socialno katastrofo. Nasprotstvo in sovraštvo te družbe se odraža v dveh tipičnih taborih: v meščansko-kapitalističnem in proletarskem. V najspodnejših plasteh moderne družbe vre. Pripadniki meščansko-kapitalističnega tabora trde, da je vzrok tega vrenja hujskanje. Toda le lahkomišljeni in površni človek more trditi, da temelji to svetovno proletarsko gibanje na laži.

Resnica pa je, da temelji nasprotstvo teh dveh taborov na grozni krivici. Ta krivica je večji del človeštva oropala na eni strani deleža do lastnine zemlje, ki je bila ustvarjena za vse ljudi, na drugi strani mu jemlje celo donos njegovega lastnega dela v taki meri, da ne more več živeti človeka dostojno življenje. — Oboje v korist sorazmerno malega kroga kapitalističnega razreda. Za krivica vpije do neba, vpije pa tudi po pravični ureditvi družbe.

Dolžnost vse družbe, zlasti pa vseh tistih, ki trpe od krivično urejene moderne družbe, je, da iščejo temelje, ki bi dali jamstvo, da bo človeštvo, če bo zgradilo na njih novo družbo, zadovoljno in srečno.

Kar je v naravi živga, izhaja in se razvija po določenih zakonih. Red je le dotlej, če se ti zakoni ne prekršijo. To velja zlasti za človeka, ki je krona stvarstva. Red človeštva temelji na naravnem pravu. To naravno pravo je uzakonjeno v desetih božjih zapovedih. Deset božjih zapovedi tvori ustavo, in sicer večno, neizpremenljivo ustavo človeštva.

V prvi zapovedi govori Duh večnega reda, da je samo on Bog in prepoveduje, da bi imel človek poleg njega malike. Tudi samega sebe ne sme človek napraviti za malika. Tudi ne zemeljskih dobrin ne sme uživati ne svoje posesti. V moderni družbi so pa samo maliki, Boga ni.

V drugi zapovedi prepoveduje Bog celo zlorabo njegovega imena. Danes! Zlorabljanje na zlorabljanje božjega imena v privatnem življenju, v gospodarstvu, politiki itd.

Tretja zapoved obsega toliko dragocenih nauk! Posvečuj Gospodov dan. Ukaz, da se ne sme človek izčrpati le v zemeljskih zadevah in minljivih rečeh, Vsaj enkrat v tednu naj svojega duha dvigne k Očetu, stvarniku, od minljivega reda k večnemu redu. Gospodov dan je določen, da se človek zbere in duhovno okrepiti in obnovi.

V tretji božji zapovedi je pa tudi prav posebno poudarjena dolžnost dela. Šest dni delaj, sedmi dan praznuj! Ze v raju je Bog prvima človekoma postavil temelj, kako si pridobivati sredstev za preživljanje. Postavil ju je v raj, da ga obdelujeta. Ko sta ga morala zapustiti, jima je ponovno zabičil: »V potu svojega obraza bosta jedla svoj kruh.« V tretji božji zapovedi je postavil Bog dolžnost dela za versko dolžnost. Od te dolžnosti ni prav nihče izvzet, kdor more delati. Vsak človek ima pravico, da si izbere ta ali oni poklic, toda od dolžnosti dela ni odvezan. Koliko ljudi danes ne dela, pa vendar žanje!

V četrti zapovedi so obsežni podrobnejši temelji za zdravo privatno in javno življenje. Spoštuj očeta in mater... Bog zapoveduje, da mora vsak spoštovati ne le očeta in matere, ampak tudi svojo domovino, tradicije, vero, avtoriteto. Le na teh temeljih je zajamčeno dolgo, zadovoljivo življenje. To velja za posameznika, za družino, za narode, države, za vse človeštvo. Ti temelji veljajo tudi za politiko, za znanost, umetnost. Kakor usahne drevo, če ga izrujemo iz zemlje, kjer je zasadilo svoje korenine, tako usahne tudi človek, če se izruje iz zemlje naravnega prava. Zato mora roditi za človeštvo zlo vsak, ki hoče iz egoističnih gonov (kapitalizem), ali pa radi želje po novotarijah razrušiti gospodarski in družbeni red, ki temelji na naravnih, od Boga danih zakonih, in ga nadomestiti z novim, od božjega reda neodvisnim, le na človeški pameti temelječim redom. Zato je rodil za človeštvo toliko zla sedanji kapitalistični gospodarski in družbeni red, in ga bo rodil tudi socialistični, če bo v nasprotju z naravnim pravom, z božjim redom.

Peta božja zapoved prepoveduje spoštovanje pred življenjem in zdravjem telesa in duše, spoštovanje pred osebnostjo, pred njenimi življenjskimi pogoji in kulturo. Zato prepoveduje tak gospodarski in družbeni red, ki oškoduje ali celo ubija človeštvo s tem, da ga krivično razlašuje,

da ga proletarizira, da omogoča kopičenje premoženja s pomočjo izkoriščanja tujega dela, tak red, ki ograja življenje in zdravje človeštva radi izkoriščanja.

Šesta božja zapoved postavi tako rekoč trdno ograjo okoli parcelice človeštva, okoli zakona in družine s tem, da zahteva čistost in s tem tudi kulturne, kakor tudi družbenogospodarske dolžnosti zakoncev, staršev napram otrokom in nasprotno. V tej ograji je pa zapopadena tudi prepoved zapeljati človeka v greh zoper šesto božjo zapoved s tem, da se oropa svobode ali pa premoženja, torej vseh dobrin, ki so potrebne, da more človek vršiti naloge zakona in družine. Šesta božja zapoved prepoveduje, da se mati vrže ven iz družine, da se pahne z njenega materinskega prestola in požene na javni delovni trg. Šesta božja zapoved je torej odločno proti suženstvu, proti proletarizaciji človeštva. Z eno besedo proti vsem tistim naukom, gospodarskim in družbenim redom, ki uničujejo družino, parcelico človeštva.

Sedma božja zapoved govori neposredno o pravici do lastnine. Prepoveduje njeno oškodovanje potom tatvine, rop, goljufije, izkoriščanja in kratega tega, kar človek potrebuje, radi lastnega dobička in užitka. Sedma božja zapoved varuje pravično lastnino, varuje pa tudi donose lastnega dela. Sedma božja zapoved odločno prepoveduje kapitalizem, pa tudi druge gospodarske

in družbene rede, ki ne bi varovali pravične lastnine in donosa lastnega dela.

Osma božja zapoved prepoveduje oškodovati bližnjega s pomočjo lažnjivih navedb, podatkov. Prepoveduje tudi škodo na premoženju, delu s pomočjo nepoštenih sredstev (zavedba, anonimnost, reklama, spekulacija, prikrivanje itd.).

Deveta in deseta božja zapoved prepovedujeta, da bi smel kdo samo pozeleti ženo in blago svojega bližnjega. V njih je obežena tipična prepoved le stremeti za tem, da bi kdo izrabljajl vezi zakona in družine, ali pa da bi kdo izpodkopaval pravično last. Prepoveduje, da bi kdo svoj gospodarski in socialni položaj izrabljajl v to, da bi izpodrinil slabotnejšega iz njegovega gospodarskega položaja in ga pahnil med proletarijat. Prepoveduje torej vsako kapitalistično, socialno in politično tiranijo. S tem je Duh večnega reda že takoj od početka vložil svoj veto proti kapitalizmu.

Človeštvo ima samo dvojno izbiro: Ali se boriti za to, da se uveljavi v družbi in gospodarstvu ta ustava, ali pa, da išče prerokov za svoje ozdravljenje izven okvira te ustave. Ali da sprejme za svojega voditelja Boga, ali pa, da služi še dalje, kakor danes, raznim malikom, katere prepoveduje Bog. Če in dokler bo služilo človeštvo malikom, to velja tudi za proletarijat, če in dokler bo menilo, da je mogoče brez Boga postaviti novo, pravično družbo, bo trpelo. Kajti naravnih in nravnih zakonov ni še nihče kršil brez kazni.

KONGRES

KRŠČANSKO SOCIALISTIČNE DEL MLADINE

V nedeljo 10. maja 1936 bo priredila Mladinska zveza JSZ v Ljubljani:

I. kongres krščansko socialistične delavske mladine

Spored:

Ob 9 skupna sv. maša v frančiškanski cerkvi v Ljubljani.

Ob pol 11 zborovanje delavske mladine v dvorani Delavske zbornice.

Ob 15 predstava socialne drame »Boštjan iz predmestja« v dvorani Delavske zbornice.

Članom in članicam MZ IN JSZ!

Tej številki »Delavske pravice« je priložena kongresna brošura. Vljudno vas prosimo, da po možnosti še pred kongresom plačate brošuro vašemu skupinskemu blagajniku in sicer 3 Din. Radi preobitega gradiva, katerega radi aktualnosti nismo hoteli izločiti, smo morali povečati obseg in s tem seveda tudi stroške.

Kdor bi ne mogel plačati že pred kongresom, naj navedeni znesek plača ob plačilu mesečne članarine v prih. mesecu.

Blagajnikom MZ in JSZ.

Prosimo vas, da po možnosti še pred kongresom izterjate od vseh članov in članic 3 Din za kongresno brošuro. Ako bi kdo tega zneska ne mogel plačati, naj plača prih. mesec pri plačilu članarine. V kolikor boste izterjali pa prosimo, da nam obračunate na dan kongresa.

Vsi, ki so se prijaviili za kongres, plačajo za kosilo, vstopnico za pop. predstavo in kongresni znak skupaj 10 Din. Ta znesek pa mora brezpogojno plačati vsak udeleženec še pred kongresom. Tudi to prosimo tov. blagajnike, da nam obraču-

najo na dan kongresa. Poročali smo že, da bodo poslovale tisti dan tri pisarne, da bo šlo delo hitreje od rok. Vsak naj ima vse točno urejeno, da ne bo nepotrebnega računanja in kontrole.

Členjene naročnike »Del. Pravice«, kateri nam nakazujejo naročnino za list po položnicah, prosimo, da nam ob priliki prvega nakazila pošljejo poleg običajnega zneska še Din 3 za priloženo kongresno brošuro. Zelo bi bili hvaležni, ako bi nam ta znesek čimprej nakazali. Tej številki smo priložili ček. položnice in prosimo, da se jih poslužite. Uprava.

Vse tovariše nameščence SZPTNJ člane vljudno prosimo, da nam ob nakazilu redne mesečne članarine nakažejo 3 Din več in to za priloženo kongresno brošuro. Tovariši, kateri pa obračunavajo članske prispevek inkasantu, naj kar njemu izroče navedeni znesek.

Še ta teden pošljemo vsem skupinam MZ in JSZ, katere so prijavile udeležence za kongres 10. maja, listke za kosila, vstopnice za popoldnansko predstavo in kongresne znake. Vsem tistim, ki se niso prijaviili, ne moremo jamčiti, da bodo dobili vstopnice za pop. predstavo, kakor tudi ne oskrbeti kosil. Zato prosimo vse one skupine, ki svojih udeležencev še niso prijaviile, da to store najkasneje do srede, 6. maja. Na poznejše prijave se ne bomo mogli ozirati.

Brez kongresnega znaka bo vstop na dopoldnansko zborovanje nemožoč. Zato naj si vsak udeleženec nabavi kongresni znak. Posamezni komad bo po 1 Din. Znake bomo poslali skupinam MZ in JSZ, pri katerih si ga bo vsak lahko nabavil. Dobili se bodo tudi na dan kongresa v kongresnih pisarnah. Vsi oni, kateri so prijaviili po skupinah svojo udeležbo, dobe znak, ki je že vračunan v znesek Din 10, katere bodo plačali za kosilo in vstopnico.

Plakate, katere ste te dni prejeli, nabijte na vidnih mestih. Ker niso pridobitnega značaja, so kolkovine prosti.

O binkoštih na Trsat in na prekrasni otok Rabi Posebni romarski vlak odpelje iz Ljubljane v soboto 30. maja ob 16.30 in se vrne v torek 2. junija ob 6 zjutraj. Na Rab se odpeljejo romarji dne 1. junija s posebno ladjo in ostanejo tam cel dan. Do 10. maja znižana cena 140 Din (za štajerce, ki vstopijo na posebni vlak v Zidanem mostu, samo 115 Din), poznejša vplačila 20 Din več. Podrobna pojasnila pošlje brezplačno pisarna »Po božjem svetu«, Ljubljana, Šentpeterska vojašnica.

Draga mamica, daj si dopovedati

Nikar se več ne muči. Delaj tako kakor delajo druge mamice, ki se tudi takrat, kadar perejo, ukvarjajo s svojimi otroci — vzemi za pranje Schichtov Radion!

Saj pere Schichtov Radion perilo brez vsakega truda! In kako preprosto je to: raztopi najprej Radion v mrzli vodi in ko raztopina sperilom zavre, kuhaj 15 minut. Nato izperi perilo najprej v topli, potem pa v mrzli vodi - in perilo bo belo kakor sneg.

Schichtov **RADION** pere vse

J 536

Kdo je razdirač?

Na to mora vsak resnicoljuben človek odgovoriti, da tisti, ki je od nekod prišel ter začel delavstvo razdvajati. Pri nas v rudniku Huda jama so se večkrat pojavljali taki ljudje. Interes nas delavcev pa je, da smo složni, da znamo skupno nastopiti, kadarkoli je potrebno. Ker pa smo mi rudarji na lastni koži občutili, kako kvarno je, ako se ena grupa postavi na stališče, da je treba na delavstva denuncirati, izrinuti iz podjetja in mu uničiti eksistenco. Zato smo sklenili, da bomo prepričali vse sodelavce, da je to zlo. Zato na sestankih in predavanjih vzgajamo člane za poštene delavske borbe. Vsem povemo odkrito, da smo in bomo tudi v bodoče stali na tem stališču. Tovariši Diacci kot načelnik lokalnega odbora II, skupine intervenira v vseh primerih za vsakega brez ozira na njegov svetovni nazor.

Da pa se moremo tako boriti, je potrebno, da smo organizirani. Zato povdarjamo: Kdor je po našem delu ugotovil, da smo na pravi poti, naj se nam pridruži. Kdor pa je prepričan marksist, naj gre tja. Vsak pa naj od svoje organizacije zahteva, da se more v njej voditi prava delavska linija, to se pravi, da mora delavstvo vedno nastopiti skupno, kadarkoli je potrebno in da se ne sme propagirati sovraštvo med delavci.

Dr. Reismanu pa to ne gre v glavo, da bi bili delavci marksisti složni z delavci krščanskimi socialisti. Zato hodi predavati, pa ne da bi vzgojil strokovničarje, ki naj nastopajo za dobrobit delavstva. Le pogledimo.

Že dolgo let se rudarski delavci borimo za sanacijo bratovske skladnice. Leta 1932 in 1933 so bile v Hudi jami velike redukcije. Več rudarjev je zaradi upravičene borbe bilo vrženih na cesto in so tudi po zaporih trpeli. Leta 1934 so rudarji v revirjih TPD vodili težko borbo za svoj obstoj in gladovali v rovih.

Pa pri vseh teh težkih vprašanjih nismo nikoli videli in ne slišali dr. Reimana. Kar naenkrat pa tako leta in vabi delavce. Zakaj? Tožbe vloga. Take tožbe, ki odvokatu nesejo, pa so tudi popolnoma uspešne. Saj gre le za to, kar delavcu zakon predvideva. Vsak advokat, da, vsak brihten delavec, lahko vloži tožbo za odškodnino, ki jo predvideva zakon, in mora uspeti. Samo en primer:

Neki brezposelni je pisмено prosil dr. Reimana, da naj za njega vloži tožbo za odškodnino po § 219 obrtnega zakona. Dr. Reisman mu je pisal, da naj mu pošlje 100 din na račun, češ da bo zadevo že uredil. Kje naj brezposelni dobi denar? Zato se je ta revež podal k tov. Diacciju. Tov. Diacci mu je brez kvacije in brez vsake pare stroškov zadevo uredil v popolno zadovoljnost delavca.

Mi bomo šli dosledno po tej poti in bomo vedno le v službi delavstva, pa če bo to kakšnemu advokatu prav ali ne.

Ker smo mi rudarji ugotovili, kako silno kvarno je sovražiti drug drugega, zato se ne bomo dali več zapeljati v medsebojni boj. Ne pustimo, da bi delavci razdvajali se zaradi koristi kakršnihkoli političnih ljudi tudi po dr. Reismanu ne.

Na seji Strokovnega odbora rudarjev in kovinarjev v marcu smo sklenili, da bomo imeli po revirjih shode zaradi sanacije brat. skladnice. Tak shod smo imeli tudi v Laškem, 5. aprila. Lepo je bil obiskan, referati so bili skrbno in stvarno podani. Prav nič nismo udricali po marksistih. Ampak smo tudi na tem shodu poudarjali, da hočemo v brambo za vse delavstvo, da nočemo razdora med rudarji. Obsodili smo le demagogijo in pa nedelavsko postopanje na delavskih zborovanjih, ako se sme dr. Reismanov shod imenovati delavski. Kjer smejo govoriti le dobro situirani ljudje, oni z žuljavimi rokami pa ne dobe besede, tam ni delavskega shoda. In tako je bilo 19. marca v Laškem.

Ali ni demagogija, ako govornik govori o delavskih pravicah, kriči proti krivicji, ki se godi delavcu, delavcu pa ne dovoli, da sam pove, kako in kje ga čevelj žuli. Ali ni demagogija, ako človek, ki dobro ve, da je Jugoslovanska strokovna zveza strokovna organizacija, ki nima zastopstva ne v parlamentu, ne v ministertvu in ne v centralnem tajništvu Delavske zbornice, pa kriči: »Vi ste poržli § 219. Ali ni demagogija, ako človek govori o delavskih interesih in poudarja, kako želi, da delavec pride do svojih zakonitih pravic, podjetniku pa daje navodila, kako naj ravna, da delavstvu ne bo treba dati teh pravic.

Dr. Reisman in vsi taki pozabijo ali pa nočejo videti enega dejstva: Delavstvo se ozdravlja. Izprevidava, da je potrebna složna borba proti kapitalizmu, zato ne bo šlo preko tistih, ki menijo, da bodo mogli voditi še po starih kolotečinah, ki jih je začrtala buržuazija v službi kapitalizma.

Razveljavljena sodba

Razveljavljena sodba. Grča Valentin in Jerman Alojzij, oba iz Podkrajja pri Zagorju, sta tožila Trboveljsko premogokopno družbo za odškodnino, ker radi usedanja zemlja nad njenimi rovi trpijo njihove hiše. Jerman se je moral iz hiše celo izseliti in stanuje sedaj v šupi. TPD je bila v prvi instanci obsojena. Ker se pa gre nji, kakor izgleda za načelno stališče, da se zavaruje proti vsaki nadaljnji tožbi, je zadevo vlekla na drugo instanco. Ponovna razprava se je vršila ta teden v torek. Sklep sodišča je bil: Prizivu tožene TPD se ugotovi. Prva sodba se razveljavi in zadeva vrne I. sodišču v ponovno razsojo. Pridrži se sklepu pravomočnost. — Bog zna, kako dolgo se bo še vleklo to vprašanje. Pač revež zahteva svoje, kapitalist pa zavlada in se otepa, kar more.

Drobne novice

Iz Škofje Loke. V zgornjem oddelku tovarne »Šešir« se je pripetila v torek, 21. junija, nezgoda, ki bi skoro zahtevala smrtno žrtev. Tovarišica Minka Lešnjak je delala pri stroju, ki ima 3000 obratov v minuti. V trenutku je razneslo na tri dele tako zvano »šmirgelšajbo«. Eden od kosov je z vso silo priletel tovarišici v glavo, ter jo na več mestih težje poškodoval. Pravi čudež je, če pomislimo, da pri taki hitrosti stroja ni bilo smrtno žrtve. Ne moremo še vedeti, kakšne posledice bo tovarišica radi nezgode imela. O vsem tem bo pač organizacija vodila najstrožjo evidenco, zlasti še, ker je bilo vodstvo tovarne svoj čas na preveliko hitrost stroja od strani obratnih zaupnikov opozorjeno. Nezgoda je pri delavstvu napravila zelo porazen vtis, prav posebno pa še zato, ker je delavstvo 90% zaposleno pri strojih in napravah, katere so v primeru defekta lahko življsko nevarne.

Mislimo, da je pač dovolj, če delavstvo žrtvuje za procvit in uspeh tovarne mladost, zdravje in drugo, da pa mora vodstvo tovarne gledati na varnost zaposlenega delavstva. Obenem naj bo tudi opomin Inspekciji dela, da ne bo verjelo vsem »španskim stenam«, katere so ob priliki pregleda obrata postavljene, češ, pri nas je delavstvo dovolj zavarovano. Vsem tovarišem in tovarišicam pa naj bo nezgoda tovarišice Lešnjak opomin, da se proti nesrečam tudi sami zavarujejo in sicer s tem, da vse polovičarske naprave javijo obratnim zaupnikom, da oni po svoji nalogi, katero imajo, pravočasno nesrečo odvrnejo.

Vsak Ljubljčan dobro ve,
da najboljšo vino pije le v gostilni

POD SKALO

Gosposka ulica 19, pri Križankah

Lastnica Anica Petelinc

»Iz posredovalnice za službe prihajam, mi-lostljiva. Zvedela sem, da rabite služkinjo.«

»Tako? Saj jim je vendar znano, da vse sama opravim.«

»No, to bo pa služba kot nalašč zame.«

Na neki veliki prireditvi je mož zgubil svojo ženo in na zgluševalnem uradu povprašal po njej. »Ze tri ure stoji tu neka ženska, ki pa še ni izpregovorila niti besedice; morda je to vaša žena?« »Oh, tista pa prav gotovo ni,« se odreže mož.

Jesenice

Ivan Levičnik

urar in juvelir

trgovina ur, zlatnine, srebrnine.
Največja izbira poročnih prstanov

Kranj — Jesenice

Zvonimir Turnšek

trgovina s steklom in porcelanom, stavbeno
steklarstvo, šipe, ogledala, okviri

JOŽE KOŠIR

manufaktura, moda, konfekcija
Jesenice

Za obilen obisk se priporoča

POLJŠAK nasl., Jesenice

trgovina in gostilna
Konkurenčne cene, dobra pijača

Dobro, poceni in na ugodna mesečna odplačila dobiš kolo, šivalni stroj, radio aparat ter vse nadomestne dele v trgovini

KRAŠOVEC, Jesenice

Krekov trg 2

Lakiranje koles na ogenj

Kupujte in naročajte oblačilne predmete pri

GOGALU

krojaštvo in trgovina na JESENICAH
Nizke cene, domače solidno delo

Marašovič Ante

gostilna »JADRAN«

točijo se pristna dalmatinska vina

JUSTI ROZMAN

se priporoča fototrgovina in parfumerija
JESENICE

ANDREJ HERMAN nasl.

gostilna in mesarija

Jesenice

IVAN DERŽIČ

parna pekarna — Jesenice

HOČEVAR ANTON

mesar in prekajevalec
JESENICE — nasproti kolodvoru

JOSIP BALON

trgovina

Podmožakljo Javornik

Se priporoča delavstvu za obilen obisk

Že za mal denar dobite dobre stole pri tt.

Remec-Co.

tovarna upognjenega pohištva

Duplica pri Kamniku

Poslovalnica Ljubljana, Kersnikova ul. 7

FRANC BREJC

manufaktura — Jesenice

I. delavsko konzumno društvo na Jesenicah

s svojimi poslovalnicami na Savi, Javorniku,
Dobravi in Bledu

Vam nudi vedno svežo specerijo, najboljšo moko ničlarico, poleg tega veliko izbiro manufakturnega in galanterijskega blaga in posode — Ob sklepu bilance 5 % popust na blagu. Članarina znaša Din 25.—, Pristopnina Din 1.—

Domžale

Zajo in Grčar

splošno mizarstvo
Domžale

Vinko Habjan

gostilna
Domžale

Anton Dimnik

trgovina z mešanim blagom
Domžale

Restavracija OREHEK

Domžale

Stiplovšek Albert

pekarija
Domžale

Zdravko Vedrin

trgovina z mešanim blagom
Domžale

JAKOB MENARD

trgovina z mešanim blagom
Domžale

Müller Anton

gostilna in vinska trgovina
Domžale

Gostilna pri J. žetu

(Franc Janežič)
Domžale

Flerin Franjo

modna in konfekcijska trgovina
Domžale

JOS. SENICA

trgovina z mešanim blagom,
manufaktura, železnina itd.
Domžale

BODOČE DELO TRGOVSKEGA BOLNIŠKEGA PODPORNEGA DRUŠTVA

Društvo namerava izpopolniti slajmerjev dom; in sicer z novimi in najmodernejšimi zdravilnimi napravami. Predvsem ima v načrtu ustanovitev okulističnega oddelka, röntgenovega instituta in oddelka za elektro-fizikalno zdravljenje. Za oženjene nameščenice in nameščenke pa je velike važnosti ustanovitev poročniškega oddelka. Nadalje ima društvo v programu oskrbeti naraščajo zavarovancev poceni, oziroma brezplačno letovanje na morju, kakor tudi brezplačno zdravljenje članov upokojencev, nameščenskih vdov in sirot. Da bo društvo moglo vse to izvesti, je potrebno, da postanejo njegovi člani vsi slovenski nameščenici. Onih 30 din mesečno, kolikor znaša članarina, se vsakemu nameščencu bogato povrne in naj nameščenici nikar ne štedijo tam, kjer ni potreba.

Ljubljana

Priporoča se modna in konfekcijska trgovina

IGNAC ŽARGI

Ljubljana, Sv. Petra c. 11

Kolesa malo rabljene in nove vseh znamk najceneje edino pri PROMET (nasproti križanske cerkve)

Šivalne stroje

malo rabljene, ki odgovarjajo novim, poceni kupite pri PROMET (nasproti križanske cerkve)

1. avgusta se selimo na Miklošičevo cesto 17

A. Kassig

izdelovanje čepic

Posetite nas!

Otroške vozičke

malo rabljene poceni dobite pri PROMET (nasproti križanske cerkve)

Opozorilo

Vseh vrst rabljene predmete poceni kupite in prodate edino pri PROMET (nasproti križanske cerkve)

A. PAUSCHIN

Ljubljana, Wolfova ul. 6

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstne steklenine in porcelana po najnižjih cenah

Japonski porcelani!

Telefon 31-96

A. & E. Skabernè

Ljubljana

uvoz in prodaja manufakturnega blaga

TRIGLAV - J. OJUP
INDUSTRIJA PERILA IN OBLEKE

Poslovni prostori:

Ljubljana, Stari trg 2

Pod trančo 1, Kolodvorska ul. 8

Zaloga: Kamgarnov, sukna, puplinov, šifonov ter vseh modnih potrebščin

Parilo in obleke se izvršujejo tudi po meri, po najnovejši fazoni in po najnižjih cenah

Delavci imajo pri odjemu blaga 5% popust

TEODOR RABIČ

stampilje in emajlirane tablice

Ljubljana, Miklošičeva cesta 15

Za delo in dom
za Vas
in družino

#135-150-
#115-125-
#38-48-
#145-
#95-

Peko **Peko** **Peko**

KVALITETA KVALITETA KVALITETA

Trgovina s čevlji

A. ŽIBERT

PREŠERNOVA ULICA

nudi cenjenemu občinstvu svojo veliko zalogo čevljev najboljšega domačega izdelka za moške, ženske in otroke. - Ravno kar smo tudi dobili razne sandale in bele otroške čevlje za birmo

Dobi se vse po jako nizkih cenah.

Pridobivajte novih naročnikov!

Tovarna tkanin in pletenin

JOSIP KUNC & COMP.

Ljubljana, Poljanski nasip 40

Tovarniška zaloga:

Miklošičeva cesta 32

Telefon 30-13

ima stalno na zalogi v najbogatejšem izboru: vse vrste trikotažnega blaga, bluže, džemperje, puloverje, kopalne kostime, kape za gospode, kravate, šale itd.

Domžale

Gostilna in trgovina pri Vehovcu, Vir pri Domžalah
Ludvig Leonard

Viktor Vrenjak

trgovina z mešanim blagom — Vir pri Domžalah.

Flerin Vinko, Ihan, Domžale

mlin in žaga — se vam še nadalje priporočam.

Priporoča se za obilen obisk

Anton Medved, Zagorje ob Savi
mesar in prekajevalec
Solidna in točna postrežba.

Ljudska gospodarska zadruga in poslovalnica
Zagorje ob Savi, se priporoča za mnogoštevilen obisk! Delavstvu priporočamo odjem le od tam, kdor je z nami!

DELAVCII NAMEŠCENCI!

Nabavljajte svoje potrebščine pri tvrdkah, ki inserirajo v naši »Delavski Pravici«!

Javornik

Skrinjar Ladislav, pekarna
se cenj. odjemalcem priporoča
Javornik

Koren Slavko, brivec
se cenjenim gostom vljudno priporoča
Sl. Javornik

Trevn Ivan
trgovina
Cenjenim strankam in odjemalcem se priporočam
za nadaljno naklonjenost
Sl. Javornik

Tine Jenko, čevljar
se cenjenim naročnikom priporoča
Sl. Javornik 59

Koroška Bela

Zupan Jože, čevljarstvo
Koroška Bela
se priporoča

Eržen Ferdo, pekarija
Koroška Bela
se nadalje priporoča za naklonjenost odjemalcev

Čop Franciška
Koroška Bela
gostilna pri „Jurčku“
se gostom priporoča za poset

Vengar Jože
strojno mizarstvo
se vljudno priporoča strankam za nabavo
vseh vrst pohištva.
Koroška Bela

Rekar Lojze, mesar
Koroška Bela - Javornik
se priporoča

Pečar Ana, manufaktura, krošnjarstvo
Koroška Bela
se vljudno priporoča

**GOSPODARSKA ZADRUGA
KOROŠKA BELA**
PODRUŽNICA JAVORNIK
se cenj. odjemalcem najvljudneje priporoča

Pridobivajte novih naročnikov!

Bohinjska Bistrica

Priporoča se za obisk
ANGELA ROZMAN
trgovina — Bohinjska Bistrica

MARTIN MENCINGER
krojač
Bohinjska Bistrica

Jožef Žigman
čevljar
Bohinjska Bistrica

**KMETIJSKA GOSPODARSKA
ZADRUGA**
Bohinjska Bistrica

MIJO GROBOTEK
trgovina in gostilna
BOHINJSKA BISTRICA
se priporoča vsem cenjenim odjemalcem

Brivski salon
Ivo Torčič
Bohinjska Bistrica

Tomaž Godec
trgovina z usnjem — Bohinjska Bistrica

Jožef Korošec
mesar — Bohinjska Bistrica

Čitaj in širi „Del. Pravico“!

Stahovica

Gostilna „Prodnik“

Kamniška Bistrica. — Vsem gostom, izletnikom
nudi prvovrstna vina, izbrano kuhinjo, prenočišča,
Pension, solidna postrežaa, a vse po zmernih cenah.
— Za poset in obisk se vsem cenj. gostom priporoča
Prodnik Viktor.

Vsa krojaška dela izvršuje po naročilu in izberi
vzorcev najsolidneje modna krojačnica
LUKAN FRANC, Stahovica.

Delavec, od trdo zasluženega denarja si mnogo
prihraniš, ako kupuješ prvovrstno blago po naj-
nižjih cenah v stari poznani trgovini:
Prodnik Franc, Stahovica.

Škofja Loka

Delavstvu se priporoča

Šiferer Franc
trgovina z mešanim blagom
Škofja Loka

Vsemu delavstvu se najtopleje priporoča
gostilna „pri Kernu“

A. Podobnik
Škofja Loka

M. Ješe
trgovina z mešanim blagom
Škofja Loka

KNJIGOTISK
BAKROTISK
KLIŠARNA

LITOGRAFIJA
KAMENOTISK
OFFSETTISK

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

LJUBLJANA • KOPITARJEVA 6
ILUSTRACIJE IN KLISEJI DAJO REKLAMI
SELE PRAVO LICE. - ZA REKLAMO V VI-
SOKIH NAKLADAH UVAŽUJTE LE OFF-
SETTISK, KI JE DANES NAJCENEJŠI!